:17

יו) [יונה כה], כ) וכחים סט:, ג) [עירובין כח.], ד) [לעיל ד. ושם נסמן], ד) לעיל יו. לקמן פה.,

ה"ב ע"שן, ז) וויקרא כבן,

ה) [נדה מב:], ע) רש״ח,

תורה אור השלם

זאת תּוֹרַת הַבְּהַמָּה וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הְרֹמֶשֶׁת בַּמְיִם וּלְכָל נֶפֶשׁ

2. וְהַבִּיא אֹתָם אֶל הַכּּהֵן

וְהִקְּרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רָאשׁוֹנָה וּמְלַק

לַנוּשָּׁאוֹנ וְאשׁוּנְוּז וּנְּיַלְק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עֶרְפּוּ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה ח

3. הַצאן וּבְקֶר יִשְׁחֵט לָהֶם וּמְצָא לְהֶם אִם אֶת בָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסַף לְהֶם

במובר א כב 4. וַיָּקֶם הָעֶם כָּל הַיּוֹם הַהוֹא וְכָל הַלַּיְלֶה וְכֹל יוֹם הַמְּחֲרָת וַיַּאַסְפוּ אֶת

עשרה חמרים וישטחו ייבינים הַטָּחֲנֶה: ריי הַמַּחֲנֶה: ריי הַנִּחַנָּה: 5.

ההים ישרצו .5 5. ויאמר אלהים ישרצו

נַנְיִם שֶׁרֶץ נָפֶשׁ חַיָּה הַמַּיִם שֶׁרֶץ נָפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵּף עַל הָאָרֶץ

. במדבר יא כב

הממעיט אסף

במדבר יא לב

וֹמָצָא לְהֶם:

הַשָּׁלֵּו

השרצת על האַרץ:

א מיי פ״ו מהל׳

ש ב מיי׳ פ״א מהל׳ אבות הטומאה הל״א ב: ג ד מיי שם פ״ג הל״א ' ג ד מיי שם פ״ג הל״א א ה מיי פ״א מהלי בכ"מ ובל"מ סמג עשין סג :0"ט יו"ד סי׳ יג ס"ל:

שימה מקובצת

אי הכי חיה נמי חיה איתקש: **כֹ**] ת״ל לא יאכל :לטמאה בה מי שאין לה ל"א משוח דרחיר על וייצר כלומר מקרא: 7] וצריך לדם למלאכתו רדמפרש: **כו** והוה שמעי׳

רבינו גרשום ופדר קמא דכתב רחמנא. ופוז קמא זכותב דוזמנא. דאמר את הראש ואת הפדר. לזו צריך דחופה את הפדר כלומר את בהמה מטמאה במגע ובמשא. כלומר כשהיא נבלה ועוף אינו מטמא כו' עוף מטמא בגדים אבית הבליעה דאוקימנא והאוכל מנבלתה יכבס בגדיו בעוף דאינו מטמ׳ . בגדים אלא בשעת אכילה בגוים אלא בשעת אכילה ואיזו היא בשעת אכילה כשהיא אבית הבליעה אבל לא קודם ולא אחר כז ואת בשנים כלו' הבהמה וזה יש דינה כלומר עוף: חווה שוינה כלומו עוף:ל) ור׳ אלעזר מה עוףהכשירו בסי׳ אחד מןהצואר כלומר במליקה תבואה כלומה במליקה כך בהמה הכשירה מן הצואר כלומר בשחיטה: ת״ל ראשו של זה במליקה וו"ל ואשו של זה במליקה ואין ראשו של אחר כלומר ולא של בהמה. ור׳ אליטזר דלא יליף תורת הבהמה והעוף וכל . נפש החיה הרומשת במים ועכשו הטיל הכתוב עוף בין הבהמה לדגים. הכא לא כתיב אסיפה במקום שחיטה אחריני כלומר בשליו דמשמע דבשחיטה הם אבל הכא בדגים בצאן [כתיב] שחיטה לבד ובדגים אסיפה לבד. מן הרקק מים ואדמה מעורבין זה בזה: ועוד שאלו קונטרקוס ההגמון את רבן יוחנן בן זכאי שאלות מרובות ועוד שאל שאלה זו. ולמה הביאן אל האדם לקרות להם שם כלומר מן המים נבראו. ואם תאמרו למה נאמר ויצר ה' אלהים מז האדמה ועוף בכלל לא נכללו עופות עם הבהמה אלא לקרות להם שם משום דכתיב על ויצר כלומר בלשון ראשון אמר להן ביטון האטון אמו יחן לתלמידיו כלומר מן הרקק נבראו משום דכתיב על וייצר כלומר ויצר ה׳ אלהים מז האדמה וכתיב ועוף יעופף על הארץ ולא כתב מן הארץ אלמא ממיא נבראו והשתא דכתב על ויצר ש"מ מן . הרקק נבראו. חיה איתקש לפסולי המוקדשין דכתיב כאשר יאכל את הצבי ואת

האיל כן תאכלנו מה פסולי

דמחד ראש ידעינן שהוא בכלל עריכה ופדר קמא דדרשינן מיניה שחופהו על בית השחיטה ידעינן דראש קודם לכל אברים נראה דאי לא כחיב אלא חד ראש לא הוה דרשינן מיניה שכבר הוחז הצואר: זא**ם חורם הבהמה.** לעיל מיניה איירי בטומאת נבילות: אלא הוה דרשינו ש) ומיניה שחותהו על בית השחיטה והוה שמעינו פן מיניהן ופדר קמא דכתב רחמנא למה לי מיבעי ליה (ה) שהודם לכל האברים אבל השתא

ותרי פדר קמא למאי אתא. מה שמקשינן לכתוב חד ראש ותרי פדר

מיתורא דכתיב ראש שני אשמועינן דשחיטה מן הצואר: באיזן תורה שוותה בהמה לעוף. נפרק חטחת העוף בובחים (דף סט:) דרשינן מינה מה בהמה דבר שמכשירה לאכילה מטהר טרפתה מטומאתה אף עוף כו׳ תרתי שמע מינה: בה עוף בסימן אחד. דכתיב ומלק ולא יבדיל: דרש בר קפרא. לדידיה אינטריך זאת לשום דרשא:

תדע שהרי יש להם קשקשת. תימה מה לריך ראיה על זה דקרא כתיב בהדיא ישרצו המים שרך נפש חיה ועוף וי"ל דמייתי ראיה דכיון דבריאת המים ניכרת בהם ראוי לדמותם לדגים לענין שחיטה:

ועוד שאלו. פירוש קונטריקון ההגמון את רבן יוחנן בן זכאי ולא כמו שפירש בקונטרס את רבן גמליאל ובכל דוכתי דאיכא ועוד שאלו עליה קאי ואע"ג דלא מייתי התם כמו בו ביום שבכל הש"ק דהוי ביום שמינו בו את רבי אלעזר בן עזריה נשיא כדאמרינן בפרק תפלת השחר (ברכות דף כת.):

בשפיבה בעלמא. ואפילו לר׳ מאיר דיליף לקמן בפרק כסוי הדם (דף פה.) דשחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה דגמר שפיכה שפיכה משחוטי חוך מכל מקום אין מקרא יולא מידי פשוטו:

תיהני

כדגים: ועוד שאלו כתוב אחד אומר זויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף אלמא ממיא איברו וכתיב יויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים אלמא מארעא איברו אמר לו ימן הרקק נבראו ראה תלמידיו מסתכלים זה בזה אמר להם קשה בעיניכם שדחיתי את אויבי בקש מן המים נבראו ולמה הביאן אל האדם לקרות להן שם ויש אומרים בלשון אחר אמר לאותו הגמון ובלשון הראשון אמר להן . לתלמידיו משום דכתיב על ויצר אמר רב יהודה משום ר' יצחק בן פנחם יאין שחימה לעוף מן התורה שנאמר ושפך בשפיכה בעלמא סגי א"ה חיה נמי יי איתקש לפסולי המוקדשין עוף נמי איתקש לבהמה דכתיב זאת תורת הבהמה והעוף הא כתיב יושפר את דמו ומאי חזית דשדייה ליה על עוף שדייה אחיה מסתברא משום דסליק מיניה (סימן נתנבל דם במליקה) מיתיבי השוחם ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר פטור מלכסות ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה נחירתו זו היא שחימתו ליבעי כסוי מי סברת בעוף לא בחיה ת"ש יהשוחם וצריך לדם חייב לכסות כיצד הוא עושה או נוחרו או עוקרו

ילכדתניא כיצד הוא עושה יחופה את הפדר יּל על בִית השחימה ומעלהו וְזהו דרך כבוד של מעלה והאי תנא מייתי לה מהכא ידתניא יזאת תורת הבהמה והעוף וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה בהמה מממאה במגע ובמשא עוף יאינו מממא במגע ובמשא עוף ימטמא בגדים אבית הבליעה בהמה אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה לומר לך מה בהמה בשחימה אף עוף בשחיטה אי מה להלן ברוב שנים אף כאן ברוב שנים ת"ל זאת ר' אליעזר אומר באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה לומר לך מה עוף הכשרו מן הצואר אף בהמה הכשרה מן הצואר אי מה להלן ממול עורף אף כאן ממול עורף ת"ל יומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל ראשו של זה ממול עורף ואין ראשו של אחר ממול עורף ור' אליעזר האי זאת מאי עביד ליה אי לאו זאת הוה אמינא מה עוף בסימן אחד אף בהמה בסימן אחד כתב רחמנא זאת תני בר קפרא זאת תורת הבהמה והעוף המיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים לחייבו בשני סימניו אי אפשר שכבר הוקש לדגים לפוטרו בלא כלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה הא כיצד הכשרו בסימן אחד דגים דלאו בני שחיטה נינהו מגלן אילימא משום דכתיב

מהצאן ובקר ישחט להם אם את כל דגי הים הצאן יאסף להם הבאסיפה בעלמא סגי להו אלא מעתה גבי שליו דכתיב יויאספו את השליו הכי נמי דלאו בשחימה והא אמרת לפומרו בולא כלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה התם לא כתיבא אסיפה במקום שחימה דאחריני הכא כתיבא אסיפה במקום שחימה דאחריני: דרש עובר גלילאה בהמה שנבראת מן היבשה הכשרה בשני סימנים דגים שנבראו מן המים הכשירן בולא כלום עוף שנברא מן הרקק הכשרו בסימן אחד אמר רב שמואל קפומקאה תדע שהרי עופות, יש להן קשקשת ברגליהם

עוף אינו מטמא במגע ובמשא. דכתיבי לטמאה בה אין לך אלא מה שאמור בה לא יאכל לטמאה בה: בהמה אינה מטמאה בבים הבליעה. אם תחבה לו חברו דתניאים יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בבית הבליעה מ"ל לא יאכל לטמאהם מי שאיו לה טומאה אלא דרך אכילתה יצתה זו שיש לה טומאה קודם שיאכלנו: מה בהמה בשחיטה. יולאה מידי נבלה דכתיב (ויקרא א) ושחט את בן הבקר: אי מה בהמה ברוב שנים. מדאלטריך לעיל וע״אן לרבות את הראש שכבר הותו דאי בסימן אחד לאו הותז קריא ליה ולא איצטריך לרבוייה: זאת. מיעוטא הוא: מה עוף הכשרו מן הלואר. מליקתו: אף בהמה הכשרה מן הלואר. שחיטתה והיינו דאמרן ותנא מייתי לה מהכח: וחת מחי עביד ליה. כיון דעוף לאו מבהמה יליף אלא בהמה מעוף ילפא מיעוטא מאי ניהו: בסימן אחד. דכתיב בחטאת (ויקרא ה) ולא יבדיל זאת ממעט שלא לכל דבריהם הוקשו אלא לדבר אחד: הבהמה והעוף. וכל נפש חיה הרומשת במים דגים: לחייבו בשני סימנים. כבהמה דנפקא לן [ע"א] ממנין לרבות את הראש שכבר הותו: אי אפשר שכבר הוקשו לדגים. דלאו בני שחיטה נינהו כדלקמן: הכא כחיבא אסיפה. דידהו אלל שחיטת בהמה

ומדשני בדיבוריה וכתיב בהו אסיפה

ש"מ דוקה הוה: מן היבשה. לפיכך

יש לו חיות בריח וחזק: רקק.

גרביל"ה שיש בה מים ויבשה: סדע.

שמן הרקק נבראו: ועוד שאלו.

קונטריקון ההגמון את רבן גמליאל

שאלות הרבה והן בבכורות (דף ה.)

וגם זאת שאלו והכא תניי׳ משום גררא

דעופות: שרן נפש חיה ועוף אלמא

ממיא איתבריאו. עופות: ולמה הביאן

אל האדם. ר"ג קאמר לה כלומר

ולמה נכתבו כאן משום קריאת שם:

לקרות להם שם. והכי קאמר ויצר מן

האדמה כל חית השדה ואת כל עוף

השמים לראות מה יקרא לו ולא

אינירה קאי: משום דכתיב. ואת כל

עוף השמים על וילר דמשמע דאילירה

נמי קאי. לישנא אחרינא משום דכתיב

עלם כלומר מקרא קמא גופיה

משתמע דמן הארץ נבראו דכתיב על

הארץ דמשמע דמינה איתבריאו וכתיב

נמי בקרא בתרא ויצר מן האדמה

זה שמעתי וראשון נראה בעיני:

אין שחיטה לעוף מן התורה. והיקשה

דואת תורת לאקושי בהמה למליקת

העוף שתהא שחיטתה מן הלואר

כדחמרינן לעיל וחפילו מתורה שבעל

פה מהלכה למשה מסיני אין לו

ופדר קמה למה לי. בשלמה רחש היצטריך לרבויי משום שכבר הותו

אלא הפדר למה לי: דרך כבוד. שכשמקריב הראש חופה הפדר

על מקום חתך מפני שמלוכלך בדם: מייתי לה מהכא. שחיטה מן

יעופף על האָרץ על פְּנִי רְקִיעַ הַּשְּׁמָיִם: 6. וַיִּצָר יְיִ אֱלֹהִים מִן הָאַרְקָה כְּל תַיִּת הַשְּׁדַה וְאַת כְל עוף הַשְׁמִים וְאַת כְל עוף הַשְׁמִים מָה יִקְרָא לוֹ וְכַל אָשֶׁר מָה יִקְרָא לוֹ וְכַל אָשֶׁר יָקרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה :הוא שמו

רראשיח ר יט בראשית ב יט 7. וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנִי יִשְׁרָאֵל וּמִן הַגַּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשָׁר יְצוּד צֵיד הַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יַאַבַל וְשָׁפַרְ אֶת דְמוֹ וְכִסְהוּ ויקרא יז יג

הנהות הב"ח

(**ה)** תום' ד"ה ופדר וכו' הוה דרשינן שקודם לכל האברים. נ"ב ס"א ואי נמי הוה כתוב חד ראש אצל פדר קמא על בית השחיטה והוה שמעינן מינה שקודם לכל האברים אבל שכבר הותז לא שמעינן אבל השתא כו':

> לעזי רש"י . גרביל"א. חצץ.

מוסף רש"י

דרך כבוד. לפי השחיטה מלוכלך הרחש (יומא כו.). אין שחיטה לעוף מן יאלום (יונוא בוי). שחיטה לעוף התורה. אלא מדברי סופרים (לנויל ב.). הא סופרים (עניק ב.). רוא כתיב ושפך את דמו. נשפיכה נעלמה (קדושין עא.). **השוחט ונתנכלה** בידו. כגון על ידי פגימת סכין או שהייה (לנויל יז.). או דרסה תו לתסה (כעי הגוחר. מדעת, נחירה שקורעה מנסיריה ועד החזה (mm). קאי דטעונה כסוי כגון לבי ואיל (שם). פטור

אלא מדברי סופרים ואין נבלת עוף קרויה נבלה אלא אם כן מתה מאליה או הרגה במכה שלא על ידי סימנים אבל נחירה או עיקור סימנין כשר בו: **חיה 'נמי.** דהא חיה נמי בהאי קרא 'כתיבא: **לפסולי המוקדשין.** כדאמרינן לקמן בשמעתין [כח.] מקיש לבי ואיל לפסולי המוקדשין: איפקש לבהמה. ונימא אין היקש למחלה: דסליק מיניה. או עוף אשר יאכל ושפך את דמו: ונסנבלה בידו. שלא מדעת: הנוחר והמעקר. מדעת: פטור מלכסות. דאשר יאכל כתיב (ויקרא יז): ליבעי כסוי. דהא כתיבא כסוי אנחירה דידיה ומהיכי מיתי למיפטריה: מי סברת בעוף. קאי בחיה קאי דכסוי דידה כי כתיב אהכשרה כתיב והכשרה דידה שחיטה היא: השומט. דבר הצריך כסוי: ולריך לדם. הכדמפרש וכמ.ן: חייב לכסום. על כרחו ושוב לא יראה למלאכה: כילד עושה. להפטר מן הכסוי נוחרו או עוקרו: מאי

מיהא נעין, דגמר שפיכה שפיכה משחוטי חוך, והמס שחיטה כמיב, נפרק כסוי הדם (שם). השוחט רצריך לדם חייב לכסות. ולא יעשה ממט לככיו (לקפן פה). כיצד הוא עושה. ויהא פטור מן הכסוי, או נוחרו. חונקו, או עוקרו. עוקר סימנים (שם).

המוקדשין בשחיטה אף חיה בשחיטה. מיסתברא משום דסליק מיניה כלומר דסליק קרא מעופות דכתיב או עוף ושפך כלומר ששפך סמוך לעוף. מי סברת בעוף לא בחיה כלומר הנוחר והמעקר